

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka, Mgr. Radovana Havelce, JUDr. Zdeňka Kühna a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce: **D. S.**, zastoupeného Mgr. Markem Sedlákem, advokátem se sídlem Příkop 8, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 20. 12. 2007, č. j. 56 Az 150/2007 - 20,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Tlumočníci Mgr. Veranice Mustakimové **se přiznává** odměna za tlumočnické úkony ve výši 1100 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Předmět řízení

[1] Žalobce (dále „stěžovatel“) podal u Krajského soudu v Brně žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 8. 2007, č. j. OAM-1-163/VL-10-ZA05-2007, kterým stěžovateli nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu). Krajský soud tuto žalobu jako nedůvodnou zamítl rozsudkem ze dne 20. 12. 2007.

[2] Proti rozsudku krajského soudu podal stěžovatel kasační stížnost a zároveň podal návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. K usnesení Krajského soudu v Brně

ze dne 15. 2. 2008, č. j. 56 Az 150/2007 - 30, stěžovatel kasační stížnost ve stanovené lhůtě a v požadovaném rozsahu doplnil dne 26. 3. 2008.

II. Obsah kasační stížnosti

[3] Rozsudek krajského soudu stěžovatel napadá z důvodů obsažených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), když namítá vady řízení spočívající v tom, že při zjišťování skutkového stavu byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit, a dále namítá nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů.

[4] Stěžovatel má za to, že žalovaný při zjišťování skutkového stavu věci porušil ustanovení § 2 odst. 1, 4, § 3, § 50 odst. 2, 3, 4 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Podle názoru stěžovatele se krajský soud relevantním způsobem nezabýval obsahem vyjmenovaných listin, které byly podkladem pro rozhodnutí žalovaného a svůj závěr dostatečně neodůvodnil. Soud toliko odkázal na informaci organizace Člověk v tísni – společnost při ČT, o. p. s., ze dne 10. 5. 2005, č. j. OAM-473/2005, ze které vyplývá, že byl v Bělorusku přijat zákon zavádějící trestní odpovědnost za diskreditaci republiky, nebylo však shledáno, že by tato ustanovení byla užita v případě návratu neúspěšných žadatelů o azyl do vlasti. Stěžovatel poukazuje na skutečnost, že tato zpráva je z roku 2005 a nepopisuje současný stav dodržování lidských práv a svobod v Bělorusku. Důvody, které stěžovatele vedly k podání žádosti o azyl, jsou podle stěžovatele dostatečné pro udělení azylu z důvodů uvedených v ustanovení § 12 zákona o azylu.

[5] Stěžovatel dále namítá, že se žalovaný ani krajský soud nijak nezabývaly skutečností, že by v jeho případě mohly být dány podmínky hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu. Soud se také dostatečným způsobem nezabýval tím, zda v případě stěžovatele nejsou dány podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a nebo § 14b zákona o azylu. Stěžovatel má za to, že v jeho vlasti mu hrozí trestní postih za to, že v České republice žádal o udělení mezinárodní ochrany a s ohledem na stav dodržování lidských práv v Bělorusku se obává mučení nebo nelidského a ponižujícího zacházení nebo trestání.

[6] Součástí soudního spisu je i doplnění kasační stížnosti, které stěžovatel podal dne 23. 5. 2008 ke krajskému soudu. Přílohy tohoto podání tvoří dopis od rodičů stěžovatele žijících v Bělorusku a předvolání k soudu v trestní věci, o kterém je stěžovatel přesvědčen, že souvisí s jeho trestním stíháním z důvodu žádosti o mezinárodní ochranu na území České republiky. Těmito listinami chce stěžovatel podpořit svá tvrzení o svém pronásledování ze strany státních orgánů Běloruska z důvodu trestní odpovědnosti za diskreditaci republiky.

III. Vyjádření žalovaného

[7] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popírá oprávněnost kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jeho rozhodnutí i napadený rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. K tomu dodává, že stěžovatelem uplatněné námitky jsou

obdobné těm, které uplatnil v žalobě, a k nimž se žalovaný již plně vyjádřil. Žalovaný se přiklání k závěrům krajského soudu a neshledává žádná pochybení v jeho rozhodnutí. Pro řízení o kasační stížnosti odkazuje na správní spis a navrhuje zamítnutí kasační stížnosti pro nedůvodnost.

[8] Žalovaný zároveň upozorňuje, že v kasační stížnosti ze dne 13. 2. 2008, jejíž obsah je blanketní, stěžovatel uvádí, že tuto kasační stížnost doplní do 14 dnů, což se nestalo, neboť kasační stížnost byla doplněna teprve dne 20. 3. 2008. Účastník řízení si nemůže samovolně prodlužovat zákonné lhůty pro podání kasační stížnosti nebo je pozastavovat blanketními podáními pro účely dodržení lhůty pro podání a posléze je doplňovat, jak uzná za vhodné. Z těchto důvodů navrhuje žalovaný kasační stížnost odmítnout pro její opožděnost.

IV. Přípustnost kasační stížnosti [§ 102 a násl. s. ř. s.]

[9] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal splnění procesních podmínek řízení o kasační stížnosti a shledal, že včas podaná kasační stížnost je přípustná.

[10] K námitce obsažené ve vyjádření žalovaného soud konstatuje, že kasační stížnost skutečně neobsahovala zákonem stanovené náležitosti a stěžovatel byl proto usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 15. 2. 2008, č. j. 56 Az 150/2007, vyzván k jejímu doplnění. K tomu byla stěžovateli soudem (postupem souladným s ustanoveními § 108 odst. 1 věta první, § 37 odst. 5 s. ř. s.) stanovena lhůta jednoho měsíce. Uvedené usnesení bylo stěžovateli doručeno dne 25. 2. 2008. Podle ustanovení § 40 odst. 1 s. ř. s. počíná lhůta stanovená rozhodnutím soudu běžet počátkem dne následujícího poté, kdy došlo ke skutečnosti určující její počátek. Podle odstavce 2 tohoto ustanovení končí lhůta určená podle měsíců uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, jenž určil počátek lhůty. Doplnil-li tedy stěžovatel kasační stížnost v požadovaném rozsahu dne 26. 3. 2008, jedná se o doplnění včasné. O splnění dalších procesních předpokladů (viz ustanovení § 102, § 105 odst. 2 či § 104 s. ř. s.) již pochybnosti nevystaly.

[11] Dále Nejvyšší správní soud zkoumal, zda je kasační stížnost projednatelná v plném rozsahu. Podle ustanovení § 75 s. ř. s. soud přezkoumává napadené výroky rozhodnutí správního orgánu v mezích žalobních bodů a z těch hledisek, které žalobce v podané žalobě uvede, přičemž vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Stěžovatel napadl rozhodnutí žalovaného v rozsahu výroku o neudělení azylu podle § 12 a neudělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, krajský soud tedy neměl důvod přezkoumávat rozhodnutí žalovaného o neudělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu; to samé platí o námitce stěžovatele, že se krajský soud nezabýval důvody pro udělení doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny podle § 14b zákona o azylu. Jak navíc vyplývá ze správního spisu, v průběhu správního řízení stěžovatel neuvedl žádnou skutečnost, která by žalovaného vedla k relevantnosti úvahy o udělení humanitárního azylu. V této souvislosti Nejvyšší správní soud odkazuje na svá dřívější rozhodnutí, např. rozsudek ze dne 22. 1. 2004, sp. zn. 5 Azs 47/2003, rozsudek ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55, či rozsudek ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004 - 72, publikovaný pod č. 375/2004 Sb. NSS, vše dostupné na www.nssoud.cz, ve kterých se zabýval otázkou nenáročnosti humanitárního azylu a správním uvážením, jehož meze jsou dány zákazem diskriminace a libovůle. Námitky stěžovatele, že se krajský soud nezabýval podmínkami pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu a

doplňkové ochrany podle § 14b zákona o azylu, nebyly vzneseny v žalobním návrhu, a proto Nejvyšší správní soud konstatuje jejich nepřipustnost (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

V. Přijatelnost kasační stížnosti [§ 104a s. ř. s.]

[12] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, aby mohla být shledána přijatelnou. Pokud by totiž tomu tak nebylo, musela by být odmítnuta jako nepřijatelná. Pro stručnost lze v tomto ohledu odkázat na precedenční usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, sp. zn. 1 Azs 13/2006, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS, ve kterém byl podrobně vymezen institut přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany.

[13] Stěžovatel žádné důvody přijatelnosti kasační stížnosti netvrdil, nicméně Nejvyšší správní soud nemohl přehlédnout nové důkazy, které stěžovatel získal a předložil, byť až po vydání napadeného rozhodnutí krajským soudem. Jedná se totiž o důkazy zásadní povahy, a to především s ohledem na zvažování důvodů udělení doplňkové ochrany podle ustanovení § 14a odst. 1 zákona o azylu. Nejvyšší správní soud tyto důkazy posoudil jako přípustné, neboť se jedná o důkazy způsobilé prokázat skutečnosti, které stěžovatel tvrdil již před rozhodnutím správního soudu prvního stupně, a které zároveň nemohl uplatnit v předcházejícím řízení. Pokud totiž stěžovatel předložil nové důkazy, které v žalobě uplatnit nemohl, neboť o nich nevěděl (konkrétně se jedná o nově označené důkazy o údajném trestním stíhání, které má být proti stěžovateli vedeno v Běloruské republice proto, že v České republice požádal o azyl), Nejvyšší správní soud musí vycházet nejen ze skutkového stavu existujícího v době vydání správního rozhodnutí žalovaného, ale musí přihlížet i ke skutečnostem, k nimž došlo později, a na nichž je ostatně kasační stížnost postavena. V opačném případě by byl porušen smysl řízení o udělení mezinárodní ochrany a jeho následného soudního přezkumu, vedeného zejména imperativem nevydání žadatele do země původu, v níž mu reálně hrozí závažné nebezpečí.

[14] Za této situace Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost jako přijatelnou, neboť důkazy předložené stěžovatelem si vedle ochrany veřejných subjektivních práv stěžovatele zároveň žádají řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu. A sice, zda je možné důkaz nasvědčující obvinění stěžovatele ze strany běloruských státních orgánů z blíže nespecifikovaného trestného činu považovat za důvod pro udělení doplňkové ochrany, tedy zda v případě jejího neudělení nedojde s ohledem na vázanost soudu čl. 10 Ústavy ČR k porušení mezinárodních smluv, konkrétně k porušení čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, který zakazuje vyhostit cizince do země, kde by byl vystaven hrozbě mučení nebo podrobování nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu (viz např. rozsudek ze dne 21. 3. 2006, sp. zn. 2 Azs 75/2005, dostupný na www.nssoud.cz).

[15] Meritorní přezkum napadeného rozhodnutí v uvedené části odůvodňuje rovněž požadavek, že „*k přednostní aplikaci mezinárodního práva musí dojít v tom řízení a před tím orgánem, kdy tato skutečnost vyjde najevo poprvé. Platí-li totiž ústavní princip přednostní aplikace mezinárodní úmluvy obecně, pak platí zásadně vždy a v každém okamžiku. Ze žádného ustanovení nelze restriktivně dovodit, že by se tato aplikace měla vázat k nějakému konkrétnímu časovému bodu a žádný orgán tudíž nemůže legitimně od mezinárodního závazku, jehož si je nebo má být vědom, odhlédnout a jeho aplikaci odložit, resp. odkázat ji*

na pozdější chvíli, příp. na jiný orgán“ (cit. z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 6. 2007, č. j. 9 Azs 23/2007 - 64, publ. pod č. 1336/2007 Sb. NSS, dostupný na www.nssoud.cz).

VI. Ústní jednání

[16] Při ústním jednání v této věci konaném dne 22. 9. 2009 stěžovatel uvedl, že Běloruskou republiku opustil v roce 1996, protože hledal práci s větším výdělkem. Později do České republiky, kde si našel práci, přivezl i rodinu (manželku s dítětem). Po zkrachování podniku, ve kterém na území České republiky pracoval, úspěšně zažádal o vízum a začal podnikat. Podnikání však nebylo úspěšné, své dítě odvezl zpět do Běloruska, a po uplynutí platnosti víza zůstal s manželkou ve vyhošťovací vazbě. Manželka posléze odjela zpět do Běloruska, stěžovatel se však rozhodl, že tady zůstane jako žadatel o azyl. Dále uvedl, že se s manželkou nepohodli a manželka poté oznámila běloruským úřadům, že stěžovatel v České republice požádal o azyl. Stěžovatel je v kontaktu se svými rodiči, od nichž má z Běloruska všechny informace.

[17] Stěžovatel k dotazu soudu uvedl, že mu běloruský soud zaslal další předvolání, o němž se dozvěděl z telefonického rozhovoru se svou matkou. Toto předvolání ještě neobdržel, nicméně stěžovatelův bratr mu je údajně již do České republiky přeposlal. Stěžovatel byl naposledy v Bělorusku v roce 2001, v případě svého návratu se však obává běloruských úřadů, neboť manželka sama aktivně upozorňuje běloruské orgány, že stěžovatel je žadatelem o azyl, a že by mohl poškozovat zájmy Běloruska v zahraničí.

[18] Zástupkyně žalovaného k dotazu soudu, zda žalovaný má nějaké informace o stávající situaci v Bělorusku, odkázala na informace založené ve spisovém materiálu, a dále do spisu předložila Informaci Ministerstva zahraničních věcí, č. j. 113160/2008-LPTP ze dne 28. 4. 2008, která obsahuje odpovědi k dotazům žalovaného mj. na aktuální politickou situaci země, na aplikaci čl. 369-1 Trestního zákoníku či na situaci neúspěšných žadatelů o azyl.

[19] Jednání ve věci bylo odročeno na 4. 11. 2009 a stěžovateli bylo uloženo předložit soudu tvrzený důkaz (další předvolání běloruského soudu) do 10. 10. 2009, což stěžovatel učinil. Na odročeném jednání, kdy byl nově předložený důkaz proveden, zástupkyně žalovaného zpochybnila jeho věrohodnost tím, že tento důkaz (obdobně jako důkaz prováděný na jednání v této věci dne 22. 9. 2009) nezakládá důvodný předpoklad k tomu, že stěžovateli objektivně hrozí vážná újma ve smyslu ustanovení § 14a odst. 2 zákona o azylu. Zároveň zástupkyně žalovaného předložila soudu jako nový důkaz Informaci Ministerstva zahraničních věcí, č. j. 116621/2009-LPTP ze dne 23. 9. 2009, která obsahuje odpovědi k dotazům žalovaného mj. na aktuální politickou situaci země, na aplikaci čl. 71-3 ze dne 15. 12. 2005 o „Zpřísnění odpovědnosti za činy namířené proti člověku a společenské bezpečnosti“, na aplikaci čl. 369-1 Trestního zákoníku či na situaci neúspěšných žadatelů o azyl. Tento důkaz soud rovněž provedl.

VII. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[20] Nejvyšší správní soud, poté co zjistil, že kasační stížnost je přípustná a přijatelná, přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Brně v rozsahu kasační stížnosti

a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s), přičemž vzal v úvahu i důkazy provedené v kasačním řízení, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[21] Nejprve se soud zabýval tím, zda byl skutečný stav věci ve vztahu k podmínkám pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu úplně zjištěn, a zda je napadený rozsudek krajského soudu v tomto směru přezkoumatelný. V řízení bylo zjištěno, že stěžovatel zemi svého původu neopustil z důvodu pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Do České republiky přicestoval v roce 1996, pracoval zde a do roku 2001 se opakovaně vracel do své vlasti, kde neměl se státními orgány žádné problémy. Přechodný pobyt měl stěžovatel povolen na území České republiky do roku 2001, od té doby zde pobýval neoprávněně. Stěžovatel poprvé požádal o udělení mezinárodní ochrany až v roce 2003 (po zadržení příslušníky cizinecké policie při náhodné kontrole), tato žádost však byla zamítnuta jako nedůvodná (rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 1. 2004, č. j. OAM-1440/LE-PA04-PA01-2003). Žalobu stěžovatele proti tomuto rozhodnutí žalovaného Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 13. 9. 2004, č. j. 56 Az 11/2004 - 20, zamítl. Nejvyšší správní soud stěžovatelem podanou kasační stížnost rovněž zamítl rozsudkem ze dne 24. 3. 2005, č. j. 2 Azs 66/2005 - 55. V opětovné žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 21. 2. 2007 stěžovatel uvedl, že se obává možného uvěznění za podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany v České republice. Běloruské státní orgány podle stěžovatele o této skutečnosti informovala jeho bývalá manželka, když v zemi stěžovatelova původu požádala o rozvod.

[22] Zdejší soud na tomto místě bez dalšího odkazuje na odůvodnění napadeného rozhodnutí krajského soudu, který se ke stěžovatelem podané žalobě přezkoumáním těchto vad řízení přehledně zabýval a dospěl k závěru, že tyto námitky nejsou důvodné. Ze správního spisu vyplývá, že žalovaný si pro rozhodnutí opatřil dostatek podkladů, na jejichž základě mohl zjistit skutkový stav věci a dospět k závěrům uvedeným v rozhodnutí; vedle informace Člověka v tísní – společnosti při ČT, o. p. s., ze dne 10. 5. 2005, č. j. OAM-473/2005, bylo dále přihlédnuto k množství dalších materiálů, např. ke zprávě Ministerstva zahraničních věcí USA o stavu dodržování lidských práv za rok 2006, ze dne 6. 3. 2007, informaci organizace Člověk v tísní – společnost při ČT, o. p. s. ze dne 10. července 2006, č. j. OAM-166-34/2006, nebo informaci MZV ČR ze dne 23. 8. 2006, č. j. 125516/2006-LP.

[23] Krajský soud se na základě žalobní námitky stěžovatele zabýval tím, zda v případě stěžovatele nejsou dány podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a, přičemž své právní závěry o nedůvodnosti obav ze skutečného nebezpečí vážné újmy v případě jeho návratu do vlasti dostatečným způsobem zdůvodnil, když přitom vycházel z informací shromážděných žalovaným. Nejvyšší správní soud má za to, že krajský soud se v napadeném rozsudku dostatečně vypořádal se všemi žalobními námitkami stěžovatele, a že odůvodnění napadeného rozsudku poskytuje dostatečnou skutkovou a právní oporu jeho výroku; námitku nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí krajského soudu lze tedy označit za nedůvodnou.

[24] Nejvyšší správní soud dále vážil důkazy označené stěžovatelem až v řízení o kasační stížnosti, kterými jsou dopis stěžovatelových rodičů, předvolání Oktjabrského okresního soudu ze dne 25. 4. 2008, podle něhož se měl stěžovatel k tomuto soudu dostavit dne 5. 5. 2008 v blíže nekonkretizované trestní věci, a další předvolání k témuž soudu na den 29. 6. 2009. Nejvyšší správní soud v návaznosti na posuzovaný případ nemůže opominout svůj rozsudek ze dne 21. 5. 2008, sp. zn. 2 Azs 48/2007, ve kterém se zabýval otázkou, zda a za jakých okolností lze zohlednit změnu situace v zemi původu, která

nastala až po rozhodnutí správního orgánu, při posuzování překážky vycestování (nyní při posuzování udělení doplňkové ochrany) ve smyslu § 91 zákona o azylu v tehdy platném znění; v uvedeném případě se rovněž jednalo o státního příslušníka Běloruské republiky, který se z důvodu nového čl. 369-1 běloruského trestního zákoníku (zavedení trestného činu diskreditace republiky, tj. poskytnutí vědomě lživých údajů o politickém, ekonomickém, sociálním, vojenském nebo mezinárodním postavení Běloruské republiky, cizímu státu, zahraniční nebo mezinárodní organizaci) obával trestního postihu. V tomto případě Nejvyšší správní soud shledal, že ani s ohledem na změny situace v zemi původu (přijetí ustanovení trestního zákoníku o diskreditaci republiky) skutkové okolnosti případu nenaznačovaly, že by bylo přiměřeně pravděpodobné uvěznění stěžovatele, ani že by bylo dáno reálné nebezpečí nelidského a ponižujícího zacházení.

[25] V nyní posuzovaném případě je však skutkový stav odlišný. Z obsahu dopisu rodičů stěžovatele vyplývá, že běloruské policejní orgány jsou informovány o skutečnosti, že stěžovatel požádal v České republice o mezinárodní ochranu, že se po stěžovateli vyptávají lidé v civilním oblečení, rodičům vyhrožují a sledují je. Podstatným důkazem je však předvolání Oktjabrského okresního soudu ze dne 25. 4. 2008, podle kterého se má stěžovatel k tomuto soudu dostavit dne 5. 5. 2008 v neuvedené trestní věci k tomuto soudu. Důkaz, který stěžovatel označil až při jednání soudu o kasační stížnosti (další předvolání k Oktjabrskému okresnímu soudu), však tvrzenému trestnímu stíhání stěžovatele ze strany běloruských státních orgánů nenásvědčuje, neboť z překladu tohoto předvolání lze usuzovat, že se jedná o předvolání ve věci občanskoprávní (v poučení o následcích nedostavení se k soudu a v pokynech pro doručování je výslovně poukázáno na občanský soudní řád, píše se zde o účastnících občanského soudního řízení apod.).

[26] Nejvyšší správní soud se pro účely ověření stěžovatelem prvně předloženého důkazu obrátil na Oktjabrský okresní soud s dotazem, zda stěžovatel byl skutečně v trestní věci předvolán k tomuto soudu, příp. z jakého trestného činu byl obviněn. V odpovědi na tuto žádost označený soud uvedl, že k žádnému soudnímu řízení nebyl stěžovatel předvolán, nicméně zmínil zde odlišné datum, než na které měl být stěžovatel předvolán podle předloženého důkazu. Nejvyšší správní soud proto z výsledku tohoto dožádání nevyvodil pro rozhodovanou věc žádné důsledky a z citované odpovědi ve svých úvahách nevycházel.

[27] Nad tento rámec Nejvyšší správní soud konstatuje, že si je vědom znění ustanovení § 19 odst. 1 zákona o azylu, podle něhož platí, že státní orgány nesdělí jakýmkoliv způsobem údajným původcům pronásledování nebo vážné újmy informace o žádosti o udělení mezinárodní ochrany a nezískají v souvislosti s řízením ve věci mezinárodní ochrany informace o žadateli o udělení mezinárodní ochrany od údajných původců pronásledování nebo vážné újmy. Krok, který učinil zdejší soud vůči běloruskému soudu, je z pohledu tohoto ustanovení velmi hraniční a byl veden pouze snahou o co možná nejdůkladnější prověření důkazu, předloženého samotným stěžovatelem. Navíc za situace, kdy stěžovatel tvrdil, že je právě v důsledku podané žádosti ve státě původu trestně stíhán a že běloruské orgány mají informace o místě jeho pobytu, je zjevně nelogické se domnívat, že by mohl být zasláním předmětného dotazu reálně ohrožen. Přitom právě k ochraně těchto žadatelů, o nichž by se teprve od státních orgánů České republiky případně dozvěděly státní orgány v zemi původu, slouží citované ustanovení zákona o azylu. Jedná se o postup, který zdejší soud zvolil v tomto případě výjimečně právě s ohledem na popsané skutkové okolnosti věci. V budoucích případech, kdy by podle konkrétních

okolností věci vznikla potřeba objasnit „domněnku pravdivosti“ důkazů, předkládaných žadateli o udělení doplňkové ochrany, je proto namístě postupovat kupř. cestou prověřování autenticity předkládaných dokumentů tak, jak plyne např. z postupu švédské vlády popsaného v rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci V. M. a A. M. proti Švédsku ze dne 21. 6. 2005 (stížnost č. 31260/04, dostupné na <http://www.echr.coe.int/echr/>).

[28] Za uvedené situace musel Nejvyšší správní soud vyhodnotit stěžovatelem dodatečně předložené důkazy, aby zjistil, zda skutečně zakládají důvodné obavy, že v případě vrácení stěžovatele do státu, jehož je státním občanem, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle ustanovení § 14a odst. 2 zákona o azylu, v konkrétním případě tuto újmu představuje mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu (§ 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu].

[29] Z podkladových materiálů o zemi původu stěžovatele skutečně vyplývá, že v Bělorusku k závažnému porušování lidských práv dochází, takto postihováni jsou však zejména političtí oponenti stávajícího režimu a lidé s opozicí veřejně sympatizující. V průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany stěžovatel neuvedl, že by se jakkoli politicky angažoval či viditelně projevoval sympatie k opozici. Naopak, při ústním jednání dne 22. 9. 2009 stěžovatel opakovaně uvedl, že Bělorusko opustil pouze z pracovních důvodů a rovněž jeho právní zástupce konstatoval, že jeho klient je „obyčejný člověk, který přijel za prací, zjevně není žádný politický aktivista, který by byl již pro svou politickou nebo jinou činnost v Bělorusku pronásledován.“ Přestože je z podkladových materiálů jasně patrné, že v Bělorusku dochází k soustavnému porušování lidských práv ze strany státních orgánů, doposud nejsou známy případy, že by neúspěšní žadatelé o azyl byli po svém návratu do Běloruska v tomto ohledu postihováni. Tento stav potvrzují i Informace Ministerstva zahraničních věcí, č. j. 113160/2008-LPTP ze dne 28. 4. 2008, a Informace Ministerstva zahraničních věcí, č. j. 116621/2009-LPTP ze dne 23. 9. 2009, které žalovaný předložil při ústním jednání.

[30] Nejvyšší správní soud se zabýval tím, zda by vyhoštěním stěžovatele do Běloruské republiky nedošlo k porušení čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva musí být ve vztahu k hrozbě nelidského a ponižujícího zacházení splněno, že stěžovateli hrozí „reálné“ nebezpečí takového zacházení. Tímto pojmem se zabýval Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 - 82, dostupný na www.nssoud.cz, ve kterém uvedl: „Reálným nebezpečím“ (srov. rovněž § 14a odst. 1 zákona o azylu, jež užívá ve stejném významu slovní spojení „skutečné nebezpečí“) nutno rozumět, že ve významném procentu případů obdobných situací stěžovatele dojde k nežádoucímu následku, takže stěžovatel má dobré důvody se domnívat, že takovýto následek může s významnou pravděpodobností postihnout i jeho. (...) ve vztahu k hrozbě nelidského a ponižujícího zacházení podle čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod musí být splněn vyšší důkazní standard než ve vztahu k odůvodněnému strachu z pronásledování podle § 12 zákona o azylu.“

[31] Test „reálného nebezpečí“ je přísnější než test „přiměřené pravděpodobnosti“. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v naposled citovaném rozsudku, „přiměřená pravděpodobnost nežádoucího důsledku návratu do země původu je dána tehdy, bývá-li tento důsledek v případech obdobných případu žadatele nikoli ojedinělý“, což v praxi znamená, že „k nežádoucímu důsledku v případech obdobných případu žadatele dochází natolik často, že s ním ten, komu takový následek hrozí, musí počítat jako se vcelku běžným jevem, a nikoli jako

s jevem toliko výjimečným“. Aby však mohl být test „přiměřené pravděpodobnosti“ aplikován, stěžovatel by musel být „uprchlíkem“ ve smyslu čl. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků. Základním definičním znakem uprchlíka jsou přitom „oprávněné obavy z pronásledování“, jež je založeno na důvodech rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině či politického přesvědčení. Tento definiční znak u stěžovatele dán není, ostatně důkazy předložené stěžovatelem v řízení o kasační stížnosti jsou zvažovány z důvodů udělení doplňkové ochrany podle ustanovení § 14a odst. 1 zákona o azylu.

[32] Doplňková mezinárodní ochrana je ochranou subsidiární, jež má být poskytnuta osobám, kterým hrozí vážná újma ve smyslu čl. 15 směrnice Rady 2004/83/ES, o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, které z jiných důvodů potřebují mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (tzv. kvalifikační směrnice), resp. ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Stěžovatel není uprchlíkem, který by byl ohrožen pronásledováním z vymezených důvodů [viz čl. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků, čl. 10 kvalifikační směrnice, resp. čl. 12 písm. b) zákona o azylu], proto není aplikace testu „přiměřené pravděpodobnosti“ relevantní. Nicméně i v případě potenciální aplikace tohoto testu by jím stěžovatel, vzhledem k výše uvedenému vymezení pojmu „přiměřené pravděpodobnosti“ při zvážení informací o zemi původu stěžovatele, neprošel.

[33] Z vlastního vyjádření stěžovatele jednoznačně vyplynulo, že se v Běloruské republice nijak politicky neangažoval. Vzhledem k nejnovějším informacím o situaci v dané zemi nelze riziko možných represí v případě návratu stěžovatele do jeho vlasti považovat za reálné a dokonce ani za pravděpodobné ve shora uvedeném smyslu, a to ani s přihlédnutím k tvrzení o aktivitě jeho manželky. Stěžovateli tedy nehrozí reálné nebezpečí, že by byl v důsledku dlouhodobého pobytu mimo území Běloruska či v důsledku skutečnosti, že v České republice požádal o mezinárodní ochranu, vystaven takovému jednání tamních státních orgánů, které by zakládalo důvod pro udělení mezinárodní ochrany ve smyslu ustanovení § 14a odst. 1 zákona o azylu. Stěžovateli tedy v zemi původu nehrozí zacházení rozporné s článkem 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

VIII. Shrnutí

[34] Na základě uvedené argumentace dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že Krajský soud v Brně se řádně a dostatečným způsobem vypořádal se všemi námitkami uvedenými v žalobním návrhu, kasační důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s. tedy dány nebyly.

[35] Vzhledem k důkazům předložených stěžovatelem až v řízení o kasační stížnosti, které mohly nasvědčovat jeho obvinění ze strany běloruských státních orgánů z blíže nespecifikovaného trestného činu, se Nejvyšší správní soud zabýval tím, zda stěžovateli může být udělena mezinárodní ochrana ve smyslu § 14a odst. 1 zákona o azylu, resp. zda v případě jejího neudělení nedojde k porušení čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Po vyhodnocení dostupných informací o zemi původu a vyjádření samotného stěžovatele však dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že podmínky udělení

tohoto druhu mezinárodní ochrany nejsou dány, když test „reálného nebezpečí“ nežádoucích následků v případě stěžovatelova návratu do vlasti vyhodnotil jako negativní.

[36] Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[37] Nejvyšší správní soud se z důvodu nadbytečnosti samostatně nezabýval stěžovatelovou žádostí o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, jelikož tento plyne automaticky již z ustanovení § 32 odst. 5 zákona o azylu v nyní účinném znění.

[38] O nákladech řízení rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovaný v řízení plně úspěšný sice byl, nicméně náklady řízení výslovně nepožadoval a proto mu soud právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal.

[39] Tlumočníci ustanovené soudem náleží v souladu s ustanovením § 36 odst. 2 s. ř. s. odměna za tlumočnické úkony soudu v celkové výši 1100 Kč v souladu s ustanovením § 17 odst. 1 vyhlášky č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících. Tuto částku tvoří 2 x 250 Kč za dvě hodiny ústního tlumočení (jednání před soudem dne 22. 9. a 4. 11. 2009) a 600 Kč za překlad dvou normostran do češtiny (předvolání běloruského soudu) (§ 17 odst. 1 pol. 1 vyhlášky č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících). Soud naopak neuznal tlumočnický uplatněný požadavek na proplacení částky 200 Kč za jednu hodinu seznamování se se spisem (dne 15. 9. 2009), jelikož s tímto úkonem předmětná vyhláška nepočítá.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. listopadu 2009

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu